

FM sagatavojsi Latvijas Stabilitātes programmas projektu 2021. – 2024. gadam

Publicēts: 12.04.2021.

[Jaunami](#)

Finanšu ministrija (FM) ir sagatavojsi Latvijas Stabilitātes programmas projektu 2021. – 2024. gadam. Latvijas Stabilitātes programma ir viens no elementiem ikgadējā valsts budžeta likumprojekta un vidēja termiņa budžeta ietvara likumprojekta sagatavošanas ciklā, tādējādi tā ietver makroekonomisko rādītāju prognozes 2021., 2022., 2023. un 2024. gadam, fiskālās prognozes un vispārējās valdības budžeta bilances mērķus.

“Stabilitātes programma ir pirmais svarīgais solis 2022.gada valsts budžeta veidošanā. Budžetam jābūt sabalansētam, un tā ir esošās situācijas fotogrāfija, kurā nofiksējam, kādi būs faktiskie ieņēmumi, izdevumi, prognozes. Balstoties uz Stabilitātes programmu, augustā Ministru kabinets spriedis par valsts budžeta vajadzībām, salāgojot tās ar iespējām un rocību,” norāda finanšu ministrs Jānis Reirs

Līdzīgi kā iepriekšējā gadā, arī šī Stabilitātes programma tiek sagatavota augstas nenoteiktības apstākļos, kad Covid-19 pandēmija ir ikdienas realitāte gan Latvijā, gan pasaulē.

Šā gada februāra sākumā izstrādātajās makroekonomisko rādītāju prognozēs pieņemts, ka ekonomikas attīstību vēl līdz 2021. gada vidum turpinās negatīvi ietekmēt Covid-19 izplatība, bet pēc tam, atceļot lielāko daļu ierobežojumu, izaugsme strauji sāks atjaunoties. Prognozes balstās uz Covid-19 vakcinācijas plānu, kas paredz, ka līdz šā gada vasaras beigām būs vakcināti 70% Latvijas iedzīvotāju, līdz ar to atkārtots slimības uzliesmojums 2021. gada rudenī nav sagaidāms.

2021. gadā FM prognozē ekonomikas izaugsmi 3,0% apmērā, savukārt 2022. gadā jau 4,5% apmērā. Salīdzinot ar iepriekšējām, 2020. gada jūnijā izstrādātajām makroekonomisko rādītāju prognozēm, iekšzemes kopprodukta (IKP) pieauguma prognoze 2021. gadam ir samazināta par 2,1 procentpunktu, bet 2022. gadam IKP pieaugums prognozēts par 1,4 procentpunktiem augstāks nekā pagājušā gada jūnijā. Dīvos nākamajos gados ekonomikas izaugsme tiek prognozēta tuvu ekonomikas potenciālās izaugsmes tempam.

Ekonomikas izaugsmi 2021. gadā nodrošinās gan privātā patēriņa pieauguma atjaunošanās 4% apmērā, gan investīciju pieaugums un eksporta kāpums attiecīgi par 4,1% un 4,3%, kamēr sabiedriskā patēriņa pieaugums saglabāsies pagājušā gada līmenī un veidos 2,4%. Tālāku ekonomiskās izaugsmes paātrināšanos 2022. gadā nodrošinās gan privātā patēriņa pilnīga atjaunošanās, gan straujš investīciju kāpums, tajā skaitā būtiski palielinoties Eiropas Savienības (ES) fondu investīcijām.

Gada vidējo inflāciju 2021. gadam FM prognozē 1,4% līmenī, tai palielinoties no 0,2% pagājušajā gadā. Arī 2022. gadā inflācija turpinās paaugstināties, sasniedzot 2,0% un šādā līmenī stabilizējoties visā laika periodā līdz 2024. gadam. Straujāku patēriņa cenu pieaugumu šogad noteiks pasaules ekonomiskās izaugsmes atjaunošanās, tostarp veicinot naftas un pārtikas cenu pieaugumu pasaules tirgos, kamēr iekšējie faktori – darba samaksas pieaugums un patēriņa atjaunošanās – turpinās noteikt pakalpojumu cenu kāpumu Latvijā.

Bezdarba līmenis pēc visai mērenā pieauguma 2020. gadā šogad vēl nedaudz paaugstināsies līdz 8,3%, ekonomikas krīzei darba tirgū atspoguļojoties ar nelielu nobīdi. Savukārt 2022. gadā, augot nodarbināto iedzīvotāju skaitam, bezdarbs, pēc FM prognozēm, atkal samazināsies līdz 7,1% no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem.

Stabilitātes programmas fiskālajā scenārijā tiek pieņemts, ka 2021. gadā un 2022. gadā joprojām spēkā būs Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējā izņēmuma klauzula un darbosies Fiskālā disciplīnas likuma atkāpes nosacījums, tādējādi pieļaujot

budžeta deficītu tādā apmērā, cik tas ir nepieciešams Covid-19 krīzes seku mazināšanai. Savukārt 2023. un 2024. gadā tiek pieņemts, ka atkāpes no budžeta disciplīnas nosacījumiem beidzas.

Atbilstoši FM novērtējumam vispārējās valdības budžeta deficīts 2020. gadā bija 5,4% no IKP, tai skaitā Covid-19 atbalsta pasākumu tiešā fiskālā ietekme uz vispārējās valdības budžeta deficītu bija 3,7% no IKP. Aktualizētās fiskālās prognozes, kas balstās atjaunotajā makroekonomiskās attīstības scenārijā un ietver līdz šā gada 23. martam valdības apstiprinātos atbalsta pasākumus tautsaimniecībai Covid-19 ietekmes mazināšanai, šogad paredz deficītu 9,3% no IKP apmērā. 2022. gadā un 2023. gadā deficīts tiek prognozēts attiecīgi 2,7% no IKP un 1,3% no IKP, savukārt 2024. gadā samazinās līdz 0,3% no IKP.

Sekojojot ekonomikas attīstības tendencēm un vispārējās valdības budžeta deficīta būtiskajam pieaugumam, vispārējās valdības parāds 2020. gadā sasniedza 43,5% no IKP. Ņemot vērā, ka arī šogad tiek turpināts un paplašināts atbalsts tautsaimniecībai un iedzīvotājiem Covid-19 krīzes seku mazināšanai, 2021. gadā tiek prognozēts parāda līmeņa pieaugums līdz 48,9% no IKP, savukārt 2022. gadā pašreizējās prognozes paredz parāda palielinājumu līdz 50,3% no IKP. Turpmākajos divos gados tiek prognozēts pakāpenisks parāda līmeņa samazinājums.

Pašreizējās Stabilitātes programmas budžeta prognozes pie nemainīgas politikas norāda uz augstāku budžeta deficītu 2023. gadā, nekā to pieļauj fiskālās disciplīnas noteikumi, savukārt 2024. gadā deficīts ir zemāks. Attiecīgi uz Stabilitātes programmas sagatavošanas brīdi 2023. gadā veidojas negatīva fiskālā telpa, attiecīgi -0,9% no IKP apmērā, turpretī 2024. gadā – pozitīva fiskālā telpa +0,1% no IKP apmērā.

Izstrādājot valsts budžeta likumprojektu un vidēja termiņa budžeta ietvara likumprojektu, augustā Ministru kabinetā tiks atkārtoti izskatītas aktualizētas makroekonomiskās un budžeta prognozes, precizētie budžeta bilances mērķi un fiskālās telpas aprēķini.

Visas ES valstis katru gadu aprīlī iesniedz Eiropas Komisijai (EK) sagatavotās Stabilitātes vai Konverģences programmas, kurās tiek sniegtas makroekonomiskās un budžeta prognozes turpmākajiem gadiem. Uz šo dokumentu pamata EK vērtē valstu publisko finanšu stāvokli un atbilstību ES fiskālās disciplīnas nosacījumiem un izstrādā specifiskas rekomendācijas, kuras dalībvalstīm ir jāņem vērā, izstrādājot nacionālos budžetus.

Latvijas Stabilitātes programma 2021.-2024.gadam pieejama [MK mājaslapā](#).

<https://www.fm.gov.lv/lv/jaunums/fm-sagatavojusi-latvijas-stabilitates-programmas-projektu-2021-2024-gadam>